

Organizata për siguri dhe bashkëpunim në Evropë MISIONI NË KOSOVË

Raporti 03/2008 i Shtyllës së III-të (OSBE) Mbi monitorimin e Kuvendit të Kosovës 1 prill 2008 – 14 qershor 2008

Titujt kryesor

- Kuvendi miraton Kushtetutën dhe himnin e Kosovës
- Kryetari i Kosovës i drejtohet Kuvendit
- Kuvendi debaton për programin qeveritar 2008-2011
- Kuvendi fillon me publikimin e rezultatit të votimit elektronik në faqen e tij të internetit
- Qeveria dështon të jetë e pranishme në seanca plenare dhe të përgjigjet në pyetje parlamentare
- Përafërsisht 20 % mbledhjeve të komisioneve dështojnë për shkak të mungesës së kuorumit

1. Sfond

Raporti i pesëdhjeteshtatë i monitorimit është hartuar në përputhje me pikëpamjet referuese të Shtyllës së tretë të UNMIK-ut për themelimin e institucioneve (OSBE) dhe monitorimin e Kuvendit të Kosovës prej datës 26 nëntor 2002 dhe bazohet në Rregulloren e re të punës, të miratuar në fund të seancës plenare më 20 maj 2005 dhe të reviduar në seancën plenare të mbajtur më 1-2 qershor 2006 dhe 18 shtator 2007.

Shtylla e III-të (OSBE) ka monitoruar dy seanca të jashtëzakonshme plenare të mbajtur më 9 prill dhe 11 qershor dhe nëntë seanca plenare të rregullta më 4 prill, 17 prill, 18 dhe 21 prill, 29 prill, 16 maj, 20, 21 dhe 23 maj, 2 qershor, 4 dhe 5 qershor, dhe 12 dhe 13 qershor, si dhe tetë mbledhje të Kryesisë, më 1 prill, 8 prill, 15 prill, 22 prill, 29 prill, 12 maj, 19 maj dhe 10 qershor. Shtylla III (OSBE) ka monitoruar 51 nga 70 mbledhje të komisioneve dhe një dëgjim publik.

2. Vështrim

Seancën plenare të Kuvendit të Kosovës të mbajtur më 4 prill e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK), dhe anëtari i Kryesisë Naim Maloku (AAK).

- Nëntëdhjetë e pesë deputetë ishin të pranishëm në seancën e plenare të 4 prillit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës së plenare të 4 prillit:
  - Pyetjet për qeverinë për përgjigje gojore
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për vulat e institucioneve të Kosovës (Projektligji është miratuar në parim me 70 vota për dhe një votë kundër.)
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për sigurinë private (Projektligji është miratuar në parim me 82 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për ndryshimin e kodit të përkohshëm penal (Projektligji është miratuar me 69 vota për dhe dy vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për ndryshimin e ligjit për kooperativat bujqësore (Projektligji është miratuar me 78 vota për dhe pa vota kundër.)

Seancën e jashtëzakonshme plenare të mbajtur më 9 prill e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK).

- Njëqind e shtatë deputetë ishin të pranishëm në seancën e jashtëzakonshme plenare të 9 prillit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të jashtëzakonshme të mbajtur më 9 prill:
  - Miratimi i Kushtetutës së Kosovës
(Kushtetuta është miratuar me aklamacion. Për më shumë detaje shiko më poshtë pjesën e titulluar “Procesi i votimit”.)

Seancën plenare të mbajtur më 17 prill e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK) dhe anëtari i Kryesisë z. Eqrem Kryeziu (LDK).

- Nëntëdhjetë e shtatë deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 17 prillit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të mbajtur më 17 prill:
  - Pyetjet për Qeverinë për përgjigje me gojë
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për sponsorizimet në kulturë, rini dhe sport
(Projektligji është miratuar në parim me 61 vota për dhe tri vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për Ansamblin Kombëtar “Shota” dhe ansamblet tjera
(Projektligji është miratuar në parim me 51 vota për, një votë kundër, dhe dhjetë abstenime.)
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për ndërmjetësimin
(Projektligji është miratuar në parim me 56 vota për dhe tri vota kundër.)
  - Zëvendësimi i deputetit të SLS-së në komisionin për punë të jashtme

Seancën plenare të mbajtur më 18 dhe 21 prill e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK) dhe anëtari i Kryesisë z. Ibrahim Gashi (AKR).

- Njëqind e tetë dhe gjashtëdhjetë e katër deputetë ishin të pranishëm, respektivisht, në seancat plenare të 18 dhe 21 prillit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të mbajtur më 18 dhe 21 prill:
  - Fjala e Kryetarit të Kosovës lidhur me gjendjen e përgjithshme në Kosovë
  - Deklarata e Qeverisë në njëqind ditët e punës
(Kryeministri bëri deklaratën.)
  - Debat për programin e Qeverisë 2008-2011
(Kryeministri e prezantoi programin, që u pasua nga deklaratat e shefave të grupeve parlamentare, debati plenar dhe deklarata përmbyllëse e Kryeministrit.)

Seancën plenare të mbajtur më 29 prill e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK).

- Tetëdhjetë e tetë deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 29 prillit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare më 29 prill:
  - Pyetjet për Qeverinë për përgjigje me gojë
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për ndryshimin e ligjit 2002/9 për inspektoratin e punës
(Projektligji është miratuar me 60 vota për dhe tetë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për ndryshimin e ligjit 2003/15 për skemën e ndihmës sociale
(Projektligji është miratuar me 68 vota për dhe një votë kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për taksën e vendosjes
(Projektligji është miratuar me 69 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për ndryshimin e ligjit për ekzekutimin e sanksioneve penale
(Projektligji është miratuar me 70 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për provimin përfundimtar në shkollat fillore dhe të mesme
(Projektligji është miratuar me 69 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për deklarimin e prejardhjes së pronës të zyrtarëve të lartë publik
(Projektligji është miratuar me 71 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për ndryshimin e kodit të përkohshëm të procedurës penale

- (Projektligji është miratuar me 62 vota për dhe pesë vota kundër.)
- Zëvendësimi i deputetit të AKR-së në komisionin për arsim, shkencë, teknologji, kulturë, rini dhe sport
(Zëvendësimi është miratuar me 56 vota për dhe tri vota kundër.)

Seancën plenare të mbajtur më 16 maj e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK), dhe anëtari i Kryesisë z. Slobodan Petrović (SLS).

- Tetëdhjetë e dy deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 16 majit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të 16 majit:
  - Pyetjet për Qeverinë për përgjigje me gojë
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për ndryshimin e ligjit për pyjet
(Projektligji është refuzuar me dhjetë vota për dhe 41 vota kundër, andaj i është kthyer Qeverisë për ripunim.)
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për kualifikimet kombëtare
(Projektligji është miratuar në parim me 50 vota për dhe shtatë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për procedurën jo kontestimore
(Projektligji është miratuar me 60 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për procedurën përmbarese
(Projektligji është miratuar me 48 vota për dhe tri vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për mbështetjen materiale të familjeve me fëmijë me të meta të përhershme
(Projektligji është miratuar me 64 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për përdorimin civil të eksplozivëve
(Projektligji është miratuar me 69 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i rekomandimit të komisionit për buxhet dhe financa për kthimin e projektligjit për parandalimin e pastrimit të parave, sponsoruesit
(Rekomandimi është miratuar me 53 vota për dhe një votë kundër. Shiko më poshtë paragrafin e dytë të pjesa e titulluar “Procesi legjislativ”.)
  - Shqyrtimi i propozimit të qeverisë lidhur me emërimin e një anëtari në bordin e autoritetit qëndror bankar
(Emërimi është miratuar me 43 vota për dhe shtatë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i propozimeve të grupeve parlamentare të PDK-së, LDK-së, dhe AKR-së lidhur me emërimin e anëtarëve të këshillit të agjencionit kundër korrupsionit
(Emërimet janë miratuar me 53 vota për dhe një votë kundër.)

Seancën plenare të mbajtur më 20, 21 dhe 23 maj e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK) dhe anëtari i Kryesisë z. Džezair Murati (7+/Vakat).

- Nëntëdhjetë e nëntë, njëqind e një dhe nëntëdhjetë e katër deputetë ishin të pranishëm, respektivisht, në seancën plenare të 20, 21 dhe 23 majit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të mbajtur më 20, 21 dhe 23 maj:
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për arsimin në komuna
(Projektligji është miratuar me 83 vota për dhe tri vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për agjensinë kosovare të inteligjencës.)
(Projektligji është miratuar me 92 vota për dhe gjashtë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për agjensinë kosovare të privatizimit
(Projektligji është miratuar me 75 vota për dhe shtatë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për kontrollin e integruar të kufijve shtetërorë
(Projektligji është miratuar me 91 vota për dhe katër vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për azilin
(Projektligji është miratuar me 87 vota për dhe gjashtë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për festat zyrtare

(Projektligji është miratuar me 46 vota për dhe 32 vota kundër.¹)

Seancën plenare të mbajtur më 2 qershor e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK), dhe anëtari i Kryesisë z. Sabri Hamiti (LDK).

- Tetëdhjetë e shtatë deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 2 qershorit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të 2 qershorit:
  - Pyetjet për Qeverinë për përgjigje me gojë
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për punën
(Projektligji është miratuar me 49 vota për dhe shtatë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë i projektligjit për statistikën zyrtare
(Projektligji është miratuar në parim me 63 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i dytë i projektligjit për procedurën përmbartuese
(Projektligji është miratuar me 68 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i raportit financiar 2007 i buxhetit të konsoliduar të Kosovës
(Projektligji është miratuar me 46 vota për dhe 13 vota kundër.)
  - Shqyrtimi i rekomandimit të komisionit për çështje gjyqësore dhe legislative lidhur me emërimin e Avokatit të Popullit
(Kjo pikë është hequr nga rendi i ditës.)
  - Shqyrtimi i propozimit të Qeverisë për deklarimin e hapësirës së trasesë Morinë – Merdar dhe Prishtinë – Hani i Elezit zonë me interes të veçantë publik
(Propozimi i Qeverisë është miratuar me 60 vota për dhe një votë kundër.)
  - Shqyrtimi i propozimit për lëshimin e deklaratës kundër pohimeve të Carla Del Ponte lidhur me UÇK-në
(Kjo pikë është hequr nga rendi i ditës.)
  - Shqyrtimi i raportit vjetor 2007 i Agjencionit Anti Korrupsion
(Raporti është debatuar dhe miratuar me 83 vota për dhe një votë kundër.)

Seancën plenare të mbajtur më 4 dhe 5 qershor e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK) dhe anëtari i Kryesisë z. Eqrem Kryeziu (LDK).

- Tetëdhjetë e katër deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 4 dhe 5 qershorit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të mbajtur më 4 dhe 5 qershor:
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për zgjedhjet e përgjithshme
(Projektligji është miratuar me 64 vota për dhe dhjetë vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për zgjedhjet lokale
(Projektligji është miratuar me 76 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për bankën qendrore
(Projektligji është miratuar me 79 vota për dhe një votë kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për auditorin e përgjithshëm
(Projektligji është miratuar me 81 vota për dhe pa vota kundër.)
  - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për hekurudhat
(Projektligji është miratuar me 81 vota për dhe pa vota kundër.)

Seancën e jashtëzakonshme plenare të mbajtur më 11 qershor e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK).

- Nëntëdhjetë e tetë deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 11 qershorit.

---

¹ Ligjet e lartpërmendura janë miratuar brenda dy ditësh në pajtim me mocionin procedural të miratuar nga Kuvendi në seancën plenare të 15 shkurtit. Siç është përmendur në raportin paraprak, në Kornizë Kushtetuese kërkohet që të gjitha ligjet e propozuara që kanë implikime buxhetore duhet të kenë të bashkangjitur deklaratën financiare përkatëse. Andaj, mocioni procedural për heqjen e kërkesës për bashkangjitet e këtyre deklaratave financiare nuk është i vlefshëm dhe deklaratat financiare janë të detyrueshme. Për më shumë detaje shiko raportet 01/2008 dhe 02/2008.

- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të mbajtur më 11 qershor:

- Miratimi i himnit shtetëror të Kosovës
(Himni është miratuar me 72 vota për, 15 vota kundër dhe pesë abstenime.)

Seancën plenare të mbajtur më 12 dhe 13 qershor e kryesoi Kryetari i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK), dhe anëtari i Kryesisë z. Xhavit Haliti (PDK).

- Tetëdhjetë e pesë dhe shtatëdhjetë e shtatë deputetë ishin të pranishëm, respektivisht, në seancën plenare të 12 dhe 13 qershorit.

- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të 12 dhe 13 qershorit:

- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për shpërbërjen e Trupave Mbrojtëse të Kosovës (Projektligji është miratuar me 56 vota për dhe tri vota kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për shërbimin në forcën e sigurisë së Kosovës (Projektligji është miratuar me 71 vota për dhe një votë kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndryshimin e rregullores së UNMIK-ut 2006/50 lidhur me pronën e paluajtshme përfshirë pronën bujqësore dhe komerciale (Projektligji është miratuar me 71 vota për dhe një votë kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndryshimin e rregullores së UNMIK-ut 2005/20 lidhur me trustin pensional të Kosovës (Projektligji është miratuar me 71 vota për dhe një votë kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndryshimin e rregullores së UNMIK-ut 2005/2 mbi themelimin e komisionit të pavarur për miniera dhe minerale (Projektligji është miratuar me 66 vota për dhe një votë kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndryshimin e rregullores së UNMIK-ut 2004/49 mbi ofruesit e shërbimeve të ujësjellësit, kanalizimit dhe mbeturinave (Projektligji është miratuar me 70 vota për dhe një votë kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndryshimin e rregullores së UNMIK-ut 2003/16 mbi shpalljen e ligjit për telekomunikacionin (Projektligji është miratuar me 37 vota për dhe 34 vota kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndryshimin e rregullores së UNMIK-ut 2004/9 mbi rregullatorin e energjisë (Projektligji është miratuar me 60 vota për dhe tri vota kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndryshimin e rregullores së UNMIK-ut 2008/13 mbi miratimin e buxhetit të konsoliduar të Kosovës dhe shpenzimet e autorizuara për periudhën 1 janar 2008 31 dhjetor 2008 (Projektligji është miratuar me 59 vota për dhe një votë kundër.)
- Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për ndërmarrjet publike (Projektligji është miratuar me 58 vota për dhe katër vota kundër.)

3. Punimet dhe praktikat parlamentare në seancat e Kuvendit

Rendi i ditës

- Në fillim të seancës plenare të 17 prillit, z. Berat Luzha (PDK) *gojarisht* propozoi që në rendin e ditës së seancës plenare në fjalë të përfshihet debati lidhur me pohimet e ish prokurores së tribunalit të Hagës për krime lufte në ish-Jugosllavi Karla Del Ponte lidhur me UÇK-në. Gjatë seancës së njëjtë z. Fatmir Rexhepi (LDK) *gojarisht* propozoi që në rendin e ditës së seancës plenare në fjalë të përfshihet debati lidhur me mbajtjen e zgjedhjeve të pëgjithshme dhe lokale të Serbisë në territorin e Kosovës. Kryetari i Kuvendit u përgjigj se propozimet e z. Luzha dhe z. Rexhepi nuk mund të përfshihen në rendin e ditës së seancës në fjalë dhe i udhëzoi ata që propozimet e tyre t'i parashtrorjnë me shkrim në zyrën për parashtrësia.

Rregulla 23.1-2 parasheh që “Kryesia përgatitë një propozim të rendit të ditës për seancën e radhës të Kuvendit dhe menjëherë të njëjtin e vë në dispozicion për deputetët e Kuvendit. Në fillim të seancës ky propozim rend dite do të konsiderohet i miratuar, përveç nëse një ose më shumë grupe parlamentare apo 6 deputetë i propozojnë me shkrim Kryetarit një amendament në rendin e ditës, i cili hidhet në votim.” Z. Luzha dhe z. Rexhepi nuk i kanë bërë propozimet e tyre

në pajtim me rregullën 23. Andaj, vendimi i Kryetarit të Kuvendit për mos t'i hedhur në votim propozimet e lartpërmendura ishte në pajtim me rregullën 23.

Mocioni procedural

- Në seancën plenare më 18 prill, znj. Gjylnaze Sylja (AAK) deklaroi se ajo dëshironte që të propozojë mocion procedural për shtyerjen e debatit për raportin 100 ditor të punës së Qeverisë në pajtim me rregullën 30. Z. Numan Balic (AAK/SDA) poashtu propozoi që të shtyhet debati për raportin e punës së Qeverisë. Për më tepër, z. Ibrahim Gashi (AKR) propozoi mocion procedural për shtyerjen e debatit për raportin 100 ditor të punës së Qeverisë me arsyetimin se deputetët nuk kanë pasur kohë të mjaftueshme për t'u përgatitur për këtë debat. Megjithatë, Kryetari i Kuvendit nuk e hedhi në votim mocionin procedural të propozuar nga deputetët në fjalë dhe vazhdoi me debatin.

Rregulla 30.1 (a) dhe 30.2 parashohin se “Në çdo seancë plenare të Kuvendit deputetët i jepet e drejta të propozojë mocion procedural për të... shtyrë debatin... për mocionin për ta shtyrë debatin, menjëherë mbahet votim pa debat.” Andaj, Kryetari i Kuvendit ishte i obliguar ta hedhë në votimin mocionin procedural të propozuar nga znj. Sylja, z. Balic dhe z. Gashi.

Procesi i votimit

- Në seancën e jashtëzakonshme plenare të 9 prillit, Kuvendi ka miratuar Kushtetutën me aklamacion. Pas prezantimit të Kushtetutës nga zëvendëskryeministri Hajredin Kuçi (PDK), Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim Kushtetutën dhe deputetët u ngritën në këmbë dhe aplauzuan. Kryetari i Kuvendit lajmëroi se Kushtetuta është miratuar me aklamacion me mbështetjen e të gjithë deputetëve të pranishëm. Megjithatë, disa deputetë nuk janë ngritur në këmbë.

Në seancën plenare të 17 prillit, gjatë diskutimit për procesverbalin nga seanca e jashtëzakonshme plenare e 9 prillit, Kryetari i Kuvendit deklaroi se ishte informuar se disa deputet nuk ishin ngritur në këmbë gjatë votimit me aklamacion të Kushtetutës dhe kërkoi nga këta deputet që të deklarohen se a janë për, kundër apo abstenojnë ndaj Kushtetutës, në mënyrë që të përmirësohet procesverbali. Znj. Besa Gaxherri (LDD) bëri vërejtjen se Rregullorja e Punës nuk e njeh votimin me aklamacion dhe shtoi se Kryetari i Kuvendit e ka shkelur Rregulloren e Kuvendit me lejimin e votimit të Kushtetutës me aklamacion. Z. Numan Balic (AAK/SDA) poashtu deklaroi se Kryetari i Kuvendit e ka shkelur Rregulloren e Kuvendit me lejimin e votimit me aklamacion dhe shtoi se nëntë deputetë nuk ishin ngritur në këmbë. Znj. Melihate Tërmkolli (LDK) komentoj se Kryetari i Kuvendit i ka ofenduar deputetët duke mos kërkuar nga ata që të deklarohen më 9 prill dhe duke kërkuar nga ata që ta bëjnë këtë në seancën e mëvonshme. Kryetari i Kuvendit e përsëriti se ata deputet të cilët nuk janë pajtuar me votimin me aklamacion mund të deklarohen nëse janë kundër apo abstenojnë nga Kushtetuta, në mënyrë që procesverbali të përmirësohet. Pas një diskutimi të mëtutjeshëm, Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim miratimin e procesverbalit nga seanca e jashtëzakonshme plenare e 9 prillit, që u miratua me shumicë votash për, tri vota kundër dhe nëntë abstenime.

Rregulla 31.4 parasheh që votimi bëhet në njërin nga mënyrat në vijim: (a) votimi i thjeshtë “për” apo “kundër” me ngritje dore, (b) votimi i fshehtë; ose (c) votimi i regjistruar, që përfshin votimin elektronik ose thirrjen e secilit deputet veç e veç. Në Rregulloren e Punës nuk përmendet votimi me aklamacion. Andaj, Kryetari i Kuvendit, për miratimin e Kushtetutës, është dashur të përdor njërin nga mënyrat e përshkruara në rregullën 31.4, që poashtu do të shmangte paknaqësinë në ndërmjet deputetëve.

- Në seancën e plenare të 4 prillit, pas votimit në parim të projektligjit për sigurinë private, kryesuesi z. Naim Maloku (AAK) deklaroi se ka mospërputhje mes numrit të deputetëve të pranishëm fizikisht në sallë plenare dhe numrit të votave elektronike. Ai deklaroi se 81 deputetë janë të pranishëm fizikisht në sallë ndërsa ishin regjistruar 82 vota elektronike duke shtuar se “si duket dikush ka votuar për një deputet i cili nuk ishte i pranishëm në sallë, gjë që nuk është e

lejuar me rregullore të punës.” Megjithatë, ai lajmëroi se projektligji në fjalë është miratuar në parim me 82 vota për dhe pa vota kundër sipas votimit elektronik.

Gjatë legjislaturës së kaluar, në raportet e monitorimit janë përmendur disa raste ku një deputet ka votuar përmes pajisjes së tij/saj dhe përmes pajisjes së deputetit të afërm i cili e kishte lëshuar sallën plenare përkohësisht, por votimi në fjalë është anuluar. Kryesuesi i seancës plenare të 4 prillit, poashtu është dashur që ta anulojë votimin dhe ta përsëris atë meqë duket se një deputat ka votuar edhe në pajisjen e një deputetit tjetër, i cili nuk ishte i pranishëm në sallë plenare atë moment. Kuvendi duhet t'i eliminojë këto mundësi për manipulim dhe pasaktësi – nëse është e nevojshme edhe duke shtuar dispozita të reja në rregulloren e re të punës së Kuvendit të Kosovës – në mënyrë që të ruhet integriteti i procesit të votimit.

Shpërndarja e projektligjeve

- Projektligji për vulat në institucionet e Kosovës dhe projektligji për sigurinë private u janë shpërndarë deputetëve më 21 mars. Andaj, projektligjet janë shpërndarë, respektivisht, tetë ditë pune para shqyrtimit të parë në seancën plenare më 4 prill.

Projektligji për sponzorizimet në kulturë, rini dhe sport, projektligji për ansamblin kombëtar “Shota” dhe ansamblet tjera dhe projektligji për ndërmjetësimin janë shpërndarë më 1 prill. Andaj, projektligjet janë shpërndarë 11 ditë pune para shqyrtimit të tyre të parë në seancën plenare të 17 prillit.

Projektligji për ndryshimin e ligjit për pyjet është shpërndarë më 18 prill, derisa projektligji për kualifikimet kombëtare është shpërndarë më 5 maj. Andaj, projektligjet janë shpërndarë, respektivisht, 18 dhe tetë ditë para shqyrtimit të tyre të parë në seancën plenare më 16 maj.

Projektligji për punën është shpërndarë më 14 maj, derisa projektligji për statistikat zyrtare është shpërndarë më 16 maj. Andaj, projektligjet janë shpërndarë, respektivisht, 12 dhe dhjetë ditë pune para shqyrtimit të tyre të parë në seancën plenare më 2 qershor.

Rregulla 35.1 parasheh që shqyrtimi i parë i projektligjit duhet të bëhet jo më parë se dhjetë ditë pune dhe as më shumë se tri javë pune nga dita pas shpërndarjes së tij. Shumica e projektligjeve në fjalë janë shqyrtuar për herë të parë në pajtim me rregullën 35.1, derisa tri projektligje janë shqyrtuar për herë të parë tetë ditë pune nga data e shpërndarjes së tyre, që nuk është në pajtim me rregullën e lartpërmendur.

Procesi legjislativ

- Projektligji për kooperativat e bujqve dhe projektligji për përdorimin civil të eksplozivëve janë miratuar, respektivisht, pesë javë dhe afër tre muaj pas miratimit të tyre në parim më 26 shkurt. Projektligji për ndryshimin e kodit të përkohshëm penal është miratuar pesë javë pas shqyrtimit të parë më 27 shkurt. Projektligji për ndryshimin e ligjit 2002/9 për inspektoratin e punës; projektligji për ndryshimin e ligjit 2003/15 për skemën e ndihmës sociale; projektligji për taksën e vendosjes; projektligji për ndryshimin e ligjit për ekzekutimin e sanksioneve penale; dhe projektligji për provimin përfundimtar në shkollat fillore dhe të mesme janë miratuar dy muaj pas miratimit në parim më 28 shkurt. Projektligji për deklarimin e prejardhjes së pronës së zyrtarëve të lartë publik dhe projektligji për ndryshimin e kodit të përkohshme të procedurës penale janë miratuar dy muaj pas shqyrtimit të parë më 29 shkurt. Projektligji për procedurën jokontestimore; projektligji për procedurën përmbarese; dhe projektligji për ndihmën materiale të familjeve me fëmijë me paaftësi të përhershme janë miratuar gati tre muaj pas shqyrtimit të parë më 29 shkurt.

Rregulla 35.6 parasheh se “Në rastet kur një komision është caktuar ta shqyrtojë projektligjin, atëherë ai i raporton rekomandimet e veta në Kuvend, por jo më vonë se dy (2) muaj nga shqyrtimi i parë i projektligjit, përveç rasteve kur është miratuar një kohëzgjatje shtesë nga Kuvendi.” Shumica e projektligjeve të lartpërmendura janë miratuar nga Kuvendi në pajtim me rregullën 35.6, derisa disa projektligje janë miratuar pas më shumë se dy muajsh. Megjithatë, gjatë mandatit të kaluar në raportet e monitorimit është vërejtur se komisionet kanë pasur vështirësi për t'i shqyrtuar projektligjet dhe për t'i dorëzuar rekomandimet e tyre brenda

dy muajsh. Andaj, Kuvendi mund të shqyrtojë mundësinë që ta zgjas këtë afat në tre muaj në mënyrë që t'i mundësohet komisioneve që t'i shqyrtojnë projektligjet në mënyrë të duhur.

- Në seancën plenare të 16 majit, z. Gani Koci (PDK), kryesues i komisionit funksional (për buxhet dhe financa), propozoi që projektligji për parandalimin e pastrimit të parave t'i kthehet sponsoruesit me arsyetimin se ka shumë mangësi, të cilat nuk mund të eliminohen përmes amandamentimit. Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim kërkesën e z. Koci, e cila është miratuar me 53 vota për dhe projektligji i është kthyer sponsoruesit.

Sipas rregullës 35.3 e cila parasheh se “propozuesi mund ta tërheqë projektligjin gjatë shqyrtimit të parë deri para fillimit të procedurës së votimit për miratim në parim.” Në mënyrë analoge, komisioni funksional është dashur t'i propozoj Kuvendit që ligji për parandalimin e parave t'i kthehet sponsoruesit në pajtim me rregullën 35.3. Për më tepër, rregulla 35.7 parasheh se “Komisioni funksional - përgjegjës raportues ose kryesor, mund ta shqyrtojë projektligjin në parim edhe para shqyrtimit të parë të projektligjit në seancë plenare.” Sikur komisioni funksional ta kishte shqyrtuar projektligjin në fjalë para shqyrtimit të parë, ashtu siç lejohet me rregullën 35.7, do të kishte pasur mundësinë që ti vërej mangësitë e projektligjit më herët dhe të propozoj kthimin e projektligjit sponsoruesit para shqyrtimit të parë, e jo të bëj një propozim të tillë gati tre muaj pas shqyrtimit të tij të parë, që është mbajtur në seancën plenare më 26 shkurt. Është tejet e rekomandueshme për komisionet e Kuvendit që ta shfrytëzojnë mundësinë e shqyrtimit të projektligjeve para shqyrtimit të tyre të parë, në mënyrë që procesi legjislativ të bëhet më i efektshëm.

- Gjatë periudhës raportuese, përafërsisht 20% e mbledhjeve të parapara të komisioneve janë anuluar për shkak të mungesës së kuorumit, gjë që ndodh sepse shumë deputetë nuk vijnë ose kanë obligime të tjera. Anulimi i mbledhjeve të komisioneve poashtu shkakton shtyerje në shqyrtimin dhe miratimin e projektligjeve dhe dokumenteve të tjera. Kuvendi mund ta rregulloj këtë çështje në Rregulloren e re të Punës, duke krijuar një mekanizëm që do të siguronte kuorumin në mbledhjet e komisionit.

Pyetjet për Qeverinë

- Në seancën plenare të 4 prillit, tetë nga 12 pyetje morën përgjigje. Në seancën plenare të 17 prillit, njëmbëdhjetë nga 25 pyetje morën përgjigje. Në seancën plenare të 29 prillit, 12 nga 20 pyetje morën përgjigje. Në seancën plenare të 16 majit njëmbëdhjetë nga 30 pyetje morën përgjigje. Në seancën plenare të 2 qershorit, 13 nga 21 pyetje morën përgjigje. Pyetjet parlamentare nuk kanë marrë përgjigje kryesisht për shkak të mungesës së Kryeministrit dhe ministrave, por disa pyetje janë shtyrë për shkak se koha për pyetje parlamentare është harxhuar. Në secilën seancë plenare Kryetari i Kuvendit ka deklaruar se pyetjet të cilat nuk kanë marrë përgjigje brenda dy seancave plenare do të publikohen në buletin e Kuvendit.

Periudhat për pyetjet parlamentare të dy seancave në fjalë janë bërë në pajtim me rregullën 26 mbi “pyetjet për Qeverinë për përgjigje gojore”, e cila parasheh që rendi i ditës i secilës seancë plenare të përfshijë një periudhë deri në 50 minuta për pyetjet e deputetëve për Qeverinë, ku një minutë zgjat pyetja, tre minuta përgjigja e ministrit, një minutë pyetja shtesë, dhe dy minuta për përgjigjen në pyetjen shtesë. Kuvendi duhet të shikojë mundësinë e rregullimit të kohës për pyetje parlamentare në një mënyrë më të efektshme sepse duket se të gjitha pyetjet nuk mund të procedohen brenda periudhës 50 minutëshe. Kuvendi mundet që, ose ta zgjas periudhën e pyetjeve ose ta kufizojë numrin e pyetjeve për deputet në mënyrë që t'u ipet mundësia të gjithë deputetëve që kanë parashtruar pyetje, t'i parashtrojnë ato dhe të marrin përgjigje.

Sipas rregullës 26.11, “Nëse pyetja nuk ka marrë përgjigje brenda dy seancave, ajo publikohet në buletin e Kuvendit.” Buletini i fundit i kësaj legjislature që është publikuar më 19 qershor përmban dhjetë pyetje të cilat nuk ka marrë përgjigje nga Qeveria brenda dy seancave plenare, siç kërkohet me rregullën 26. Megjithatë, Kuvendi duhet që ta ushtroj autoritetin e tij për të siguruar që qeveria t'u përgjigjet pyetjeve të deputetëve, sepse llogaridhënia e qeverisë është standard kyç i demokracisë parlamentare.

4. Qasja

- Gjatë periudhës raportuese, Shtylla e III-të (OSBE) ka pasur qasje në seancat plenare, në mbledhjet e Kryesisë dhe në mbledhjet e komisioneve, në shqyrtim. Shtylla e III-të gjithashtu ka pranuar kopjet e dokumentave të shqyrtuara nga Kuvendi si dhe transkriptin e seancave të kaluara.

5. Transparenca

- Ashtu siç është shpallur nga Kryetari i Kuvendit në seancën plenare të 15 shkurtit, kopjet e votimit elektronik të rexhistruar kanë filluar t'u shpërndahen të gjithë deputetëve të Kuvendit nga seanca e jashtëzakonshme plenare e 17 shkurtit. Rezultatet e votimit elektronik të disa seancave plenare poashtu janë publikuar në ueb faqen e Kuvendit, gjatë periudhës raportuese. Megjithatë, jo të gjitha rezultatet e votimeve elektronike u janë shpërndarë deputetëve apo janë publikuar në ueb faqen e Kuvendit gjatë periudhës raportuese. Kuvendi duhet që në mënyrë të qëndrueshme t'i publikojë rezultatet e votimeve elektronike në mënyrë që të rritet transparenca e Kuvendit, posaçërisht llogaridhënia e deputetëve ndaj votuesve të tyre. Është e rekomandueshme për komisionin për mandate, imunitete dhe Rregullore të Punës, që ta rregullojë në mënyrë të qartë në Rregulloren e re të Punës, çështjen e publikimit të rezultateve të votimeve elektronike.

Radio Televizioni i Kosovës ka siguruar transmetimin e drejtpërdrejtë të seancave plenare në fjalë. Publikut dhe monitoruesve institucional iu është mundësuar hyrja në seancat plenare. Kuvendi ka web-faqen (www.assembly-kosova.org) që përmban detaje biografike të deputetëve të Kuvendit, informacione për strukturën dhe funksionimin e Kuvendit, procesverbale dhe transkripte nga seancat plenare të Kuvendit dhe mbledhjeve të komisioneve, kopje të ligjeve dhe rezolutave të miratuara nga Kuvendi, si dhe informacione të tjera.

FUND.